

Andrzejewska Barbara Maria c. Czesława ur. 31 lipca 1931 roku w Kaliszu; tu rozpoczęła naukę w zakresie ogólnokształcącym -zwieńczoną w roku 1949 maturą w Liceum im. Anny Jagiellonki oraz artystycznym - w Miejskim Instytucie Muzycznym Towarzystwa Muzycznego, w którym kształciła się w dziale młodzieżowym w klasie fortepianu u prof. Władysława Otto (przez rok także u profesora Gotfryda Melecha) w latach 1947-1950. W zamyśle rodziców miała studiować ogrodnictwo lub inne nauki przyrodnicze, jednak ostatecznie zwyciężyło jej zamiłowanie do muzyki.

Wśród rówieśników wyróżniała się pod względem pilności i zdolności, toteż przyjęta do Państwowej Szkoły Muzycznej II Stopnia im. Fryderyka Chopina w Warszawie (1950), uczy się w klasie fortepianu u prof. Ireny Hamplowej, lecz począwszy od czwartego roku, równocześnie podejmuje studia na Wydziale Teorii w Państwowej Wyższej Szkole Muzycznej; szkołę średnią kończy w roku 1956, a rok później otrzymuje dyplom warszawskiej PWSM; studia te wieńczy obrona pracy magisterskiej, napisanej pod kierunkiem profesora Stefana Śledzińskiego na temat: „Koncerty fortepianowe Jana Brahmsa”.

Już na ostatnim roku studiów podejmuje pracę w Państwowej Szkole Muzycznej I i II Stopnia w Kaliszu. Po rocznym stażu, równoległe naucza w nowo otwartym Technikum Budowy Fortepianów, gdzie w latach 1958-1964 wykłada kształcenie słuchu i zasady muzyki. W szkole średniej naucza przedmiotów z teorii muzyki: kształcenia słuchu, form muzycznych, instrumentoznawstwa, metodyki nauczania umuzykalnienia oraz wychowania muzycznego ; wykłada także literaturę muzyczną; a przez kilka lat w szkole I stopnia uczy fortepianu głównego. W latach 1968-2007 pełni dodatkowo funkcję zastępcy dyrektora Państwowej Szkoły Muzycznej I i II stopnia. W okresie lat 1969-1972 angażowała się ponadto do pracy na letnich kursach Ludowego Instytutu Muzycznego, gdzie wykładała instrumentoznawstwo i literaturę muzyczną.

Z sympatią wspomina lata, w których angażowała się w działalność na rzecz upowszechniania kultury muzycznej w formie audycji muzycznych. Pierwsze ostrogi w tej dziedzinie zdobywała już jako studentka przedostatniego roku, w Warszawie, podczas audycji organizowanych dla uczniów ognisk muzycznych albo podczas uroczystego koncertu w sali kongresowej w PKiN, organizowanego w ramach obchodów *Dni Kultury Węgierskiej*, gdy wygłaszała referat na temat twórczości B. Bartoka.

Potem działała już tylko w Kaliszu, gdzie w latach 60-tych przygotowywała audycje muzyczne, które odbywały się w kaliskim *Belwederze*, w szkole muzycznej, w cieszącym się w tamtych latach liczną frekwencją w kaliskim empik-u, w szkołach średnich, w Pałacu Radziwiłłów w Antoninie itp. Były to imprezy otwarte, ich organizatorem był Wydział Kultury, zaś celem, który przyświecał temu przedsięwzięciu była edukacja muzyczna społeczeństwa.

Z wielką troską podchodziła do zagadnienia popularyzacji nauczania muzycznego. W tym celu organizowała wiele audycji dla przedszkolaków, w których uczestniczyli uczniowie najmłodszych klas, a to w celu, by uzdolnione dzieci trafiały po ukończeniu przedszkola w mury szkoły muzycznej.

Z początkiem lat 60-tych, za namową prof. Kazimierza Wiłkomirskiego, zorganizowała wespół z gronem profesorów szkoły: J. Jarosową, J. Romańskim, S. Poczesnym, I. Srebrzyńską, A. Kordos-Śliwińską koło Stowarzyszenia Polskich Artystów i Muzyków. Jednym z przejawów jego działalności było ufundowanie pamiątkowej tablicy upamiętniającej wkład Alfreda Wiłkomirskiego w rozwój szkoły i życia muzycznego w Kaliszu. Niestety, koło przejawiało pewną aktywność jedynie w pierwszych latach istnienia, potem działalność jego osłabł, w końcu ustała. B. Andrzejewska była jego pierwszym członkiem i jednocześnie ostatnim, gdy w roku 2007 składała u władz stowarzyszenia w Warszawie legitymację członkowską. Pomimo nabycia praw emerytalnych (1998), pracuje w pełnym wymiarze godzin aż do osiągnięcia jubileuszu 40-lecia pracy zawodowej, tj. do 2007 roku. Po tym czasie nadal kontynuuje pracę z młodzieżą, ale już w ograniczonym zakresie.

Stan rodzinny: adoptowana córka Barbara; wnuczka - ostatni rok nauki w PSM I stopnia w Kaliszu.

Źródło: informacja i archiwum prywatne B. Andrzejewskiej.

Bohowicz Emilia ur. w roku 1862 w Smotryszewie na Ziemi Radomskiej, jako córka Edmunda Chrzanowskiego i Zofii z Zaborzeckich; powinowata M. Dąbrowskiej. Ok. 1880 roku wyszła za mąż za Władysława Bohowicza - kaliskiego sędziego, a potem notariusza, działacza wielu organizacji społecznych w tym także Towarzystwa Muzycznego.

Jako wychowanka Konserwatorium Warszawskiego, jeszcze przez 1900. rokiem udzielała prywatnych lekcji muzyki, z czasem została nauczycielką we własnej szkole muzycznej, *powołanej dla dziewcząt, młodzieży i dorosłych*, na otwarcie której dostała zgodę od władz carskich w roku 1910; szkoła ta funkcjonowała do czasu wybuchu wojny I wojny światowej, pn. „Kursy muzyczne im. F. Chopina”. Osobiście prowadziła w niej klasę fortepianu oraz umuzykalnienia. Tu rozpoczynała swą edukację muzyczną m.in. Janina Jaroszowa, późniejsza wokalistka, zatrudniona w 1945 roku, w Instytucie Muzycznym KTM jako nauczycielka śpiewu solowego, a potem nauczająca jeszcze w PSM I i II stopnia w Kaliszu, aż do 1974 roku. Uczennicą E. Bohowiczowej była także Zofia Mieszkowska - nauczycielka fortepianu w Szkole Muzycznej KTM., w czasie, gdy jej dyrektorem był już A. Wiłkomirski i później, z pewnością do ok. 1933x roku.

Po śmierci męża (zmarł w 1918 roku), podejmowała się różnych zajęć, głównie związanych z posiadanym wykształceniem muzycznym. W momencie utworzenia w 1919 roku Szkoły Muzycznej Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego (w tym czasie była członkiem zarządu Towarzystwa) przyjęła w nim posadę inspektora szkolnego, do obowiązków którego należało m.in. sprawowanie nadzoru nad szkołą. Z chwilą złożenia przez A. Wiłkomirskiego rezygnacji z kierowania tą placówką, przejęła na rok obowiązki dyrektora szkoły, które sprawowała do końca roku szkolnego 1926/27, potem kierownictwo szkoły obejmuje K. Makowski, który sprawował je nieprzerwanie do roku 1937, aż do przekazania w ręce Pawła Gedeonowa.

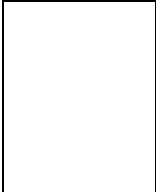
Dokładnie nie wiadomo czym zajmowała się jeszcze na niwie muzycznej oraz w KTM, ale wiadomo, że uczyła min. śpiewu w męskim Gimnazjum Klasycznym w Kaliszu (dziś Lic. im. A. Asnyka), gdzie prowadziła chór uczniowski. Prawdopodobnie nauczwała także w szkole prowadzonej przez KTM, lecz nie ma na to bezpośrednich dowodów.

E. Bohowiczowa była w Kaliszu postacią wyróżniająca się i znaną, jako publicystka z aspiracjami literackimi, była działaczka społeczną i oświatową, m.in. przyczyniła się do powołania Towarzystwa Dobroczynności w Kaliszu, w którym była członkiem zarządu, podobnie jak do powstania Towarzystwa Muzycznego, w którym przez wiele lat była członkiem zarządu; była też w zarządzie muzeum kaliskiego, a ponadto należała do innych organizacji społecznych. Przed 1914 rokiem, trudno byłoby doszukać się w Kaliszu znaczącego stowarzyszenia lub znaczących przedsięwzięć kulturalnych, w których nie pełniłaby jakiej formalnej bądź ważnej funkcji. Wyżywała się w różnego rodzaju akcjach filantropijnych. Jako jedna z pierwszych w Polsce zainicjowała organizowanie kolonii dla dzieci proletariatu; kluczem do poprawy ich losu była według niej oświata.

Należała do grupy kaliszczan twórczo nastawionych do rzeczywistości i zdecydowanych wykuwać lepszą przyszłość. Współpracowała m.in. z Gazetą Kaliską, także z prasą warszawską, na łamach których reprezentowała nurt kobiecy, zamieszczała informacje o odczytach, kwestiach społecznych i życiu muzycznym miasta. Bronisław Szczepankiewicz (1943-1922) - pierwszy prezes Towarzystwa Muzycznego w Kaliszu, autor pamiętnika zatytułowanego - *14 miesięcy w ruinach Kalisza, czyli Kalisz wśród bomb i granatów*, przekazał Emilii Bohowiczowej rękopis swej relacji ze zburzenia miasta i to ona sprawiła, że tekst ten ukazał się w roku 1930 w *Głosie Kaliskim*, a następnie jako oddzielna broszura w firmie wydawniczej Gebethnera i Wolfa. Jest autorką opowiadań, nowel i felietonów. W powieści M. Dąbrowskiej „Noce i dnie” była pierwowzorem rejentowej Stefanii Olszańskiej.

W roku 1931 opuściła Kalisz; zmarła po wojnie w Piasecznie k/ Warszawy, w wieku 102 lat, w roku 1954.

Źródła. 1. Gnerowicz Henryka: *Dzieje szkoły muzycznej Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego w Kaliszu*. Praca magisterska napisana w PWSM w Łodzi, 1982. 2. Słownik Biograficzny Wielkopolski Południowo-Wschodniej. T.I. pod red. Hanny Tadeusiewicz. Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Kalisz 1979. 3. *Słownik biograficzny Wielkopolski Południowo-Wschodniej*. T.II. Pod red. Danuty Wańki. Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Kalisz 2003. 4. Werner Jan, Żarolecki Jan: *To oni nas uczyli*. W: Kaliszanie w Warszawie. Kwartalnik nr 4/1993. 5. Krysiak Mieczysław. *Śladami bohaterów „Nocy i dni”*. Krajoznawstwo Turystyka nr 2(37)2001. PTTK, O/Kalisz.

 Dworzaczek Alojzy, z pochodzenia Czech, urodził się 4 listopada 1869 roku w Czeskim Brodzie k. Pragi, jako syn ślusarza mechanika Antoniego i Antoniny z Korczów. Początkowo uczył się gry na fortepianie i na skrzypcach na lekcjach prywatnych. W roku 1883 przeprowadził się do Warszawy (prawdopodobnie przeniosła się tutaj jego rodzina), gdzie uczył się u znanych pedagogów w Instytucie Muzycznym w Warszawie - gry na skrzypcach u znanego skrzypka prof. Stanisława Barcewicza (1886-92), a kompozycji u prof. Zygmunta Noskowskiego. W latach 1886-93 był skrzypkiem orkiestry Teatru Wielkiego w Warszawie, a potem grał w orkiestrze Towarzystwa Muzycznego. W roku 1896 przeniósł się do Łodzi, gdzie do 1913 roku jako dyrygent Towarzystwa Śpiewaczego *Lutnia* i nauczyciel szkół muzycznych rozwijał ożywioną działalność w dziedzinie popularyzacji muzyki (organizacja koncertów). W roku 1913 powrócił do Warszawy, gdzie dyrygował różnymi zespołami wokalnymi i instrumentalnymi; był także przewodniczącym sekcji muzyki zespołowej Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego. Przed zajęciem Warszawy przez Niemców przeniósł się do Rosji, gdzie przebywał aż do zakończenia I wojny światowej. Nie wiadomo czym zajmował się w pierwszym roku po powrocie do kraju, ale jesienią 1919 roku bierze udział w uroczystej inauguracji zajęć w Szkole Muzycznej Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego (decyzja o powołaniu szkoły zapadła na posiedzeniu zarządu Towarzystwa w dniu 15 września, a pierwsze zajęcia rozpoczęły się już 20 września), którą kierował przez pierwszy rok jej istnienia; prowadził także chór Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego. Brak danych, ale domyślać się można, że kierowanie placówką muzyczną Towarzystwa i jego chórami nie było jedynym zajęciem Dworzaczka, i że w związku z tym uczył w szkole również gry na skrzypcach (obok drugiego nauczyciela, Feliksa Wisenberga); całkiem prawdopodobne, że będąc doświadczonym muzykiem prowadził w tym doszczętnie spalonym i zniszczonym wojną mieście, jakiejś formy działalności koncertowej. Źródła podają, że w roku 1921 osiedlił się w Poznaniu i objął stanowisko dyrygenta chóru Opery Poznańskiej, na którym pozostawał przez 10 lat. Równocześnie w latach 1927-28 dyrygował chórem Koła Śpiewackiego Polskiego (potem: Poznańskie Towarzystwo Muzyczne). Zmarł 29 września 1931 roku w Poznaniu, pozostawiając po sobie bogaty dorobek kompozytorski: utwory fortepianowe, skrzypcowe i kameralne, uwerturę orkiestrową, pieśni solowe i chóralne oraz trzy opery: *Boruta*, *Maria* (wg A. Malczewskiego) i *Żywila* (wg A. Mickiewicza) wystawiona w Poznaniu w dniu 12 maja 1926 roku, z okazji 35-lecia pracy artysty. Był żonaty z Leokadią Wagner.

Źródła: 1. Słownik biograficzny Wielkopolski Południowo-Wschodniej Ziemi Kaliskiej. T.III pod redakcją Danuty Wańki. Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, Kalisz 2007 (A. Jazdon) 2. Wielkopolski Słownik Biograficzny. Praca zbiorowa. Państwowe Wydawnictwo Naukowe. Warszawa-Poznań 1981 (E. Szczawińska). 3. Encyklopedia Muzyczna PWN. Część biograficzna (AB) pod red. Elżbiety, Dziębowskiej. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Kraków 1979. 4. Cichecki Józef: *Pięćdziesięciolecie Towarzystwa Muzycznego w Kaliszu (1882-1932)*, Kronika Historyczna, Kalisz 1933

Gedeonow Paweł, z pochodzenia Rosjanin, ur. w 1887 roku w Tule; dziadek jego, Aleksander Michajłowicz (1790-1867), był swego czasu dyrektorem teatrów carskich, w roku 1913 kończy z wyróżnieniem (Złoty Medal) moskiewskie Konserwatorium Muzyczne w klasie skrzypiec prof. Grigimal'ego (z pochodzenia Włoch). Po ukończeniu studiów podejmuje prace kolejno w instytutach muzycznych w Omsku. Tumsku i Nowomikołajewsku. W Omsku zapoznaje swoją przyszłą żonę, Polkę, Jadwigę Szablowską, absolwentkę Warszawskiego Instytutu Muzycznego (klasa profesora Michałowskiego), którą zatrzymały w Rosji wypadki I wojny światowej. Nie mogąc wrócić do zajętej przez Niemców Warszawy, przedłuża swój pobyt w tym mieście, co skutkuje w rezultacie jej związkim małżeńskim z Pawłem Gedeonowem. Od tej pory pracują dalej razem.

Do Polski, będącej ojczyzną żony, Gedeonowie przybywają 11 sierpnia 1921 roku i zatrzymują się w stolicy, gdzie Paweł podejmuje pracę jako II skrzypek w orkiestrze Opery Warszawskiej, zaś żona jego, jako nauczycielka w jednej ze szkół muzycznych. Z zachowanych dokumentów i pamiątek po P. Gedeonowie wynika, że sporo koncertował jako solista, m.in. w Warszawie, w Białymstoku (w ostatnim z miast udzielał ponadto konsultacji pedagogicznych), współpracował także z rozgłośnią Polskiego Radia, przed mikrofonami której niejednokrotnie koncertował na żywo. Udzielał również lekcji muzyki w Gimnazjum Żeńskim Anny Jakubowskiej w Warszawie. Zadzierzgnięte tu przyjaźnie, zawarte znajomości wykorzystywał później już podczas pobytu w Kaliszu, jako animator życia muzycznego w Grodzie nad Prosną. Brak bliższych informacji o działalności artystycznej i społecznej P. Gedeonowa w okresie pierwszych kilkunastu lat jego pobytu w Polsce. Najwidoczniej jednak musiał on przejawiać szczególną aktywność jako muzyk i działacz na polu kultury muzycznej, skoro jako obcokrajowiec otrzymuje przyznany przez Komisariat Rady Miasta Stołecznego Warszawy, Medal Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości.

Do Kalisza Paweł Gedeonow sprowadza się wraz z małżonką, latem 1937 roku. W tym czasie był on już znanym w kręgach artystycznych skrzypkiem i w porozumieniu z Władysławem Kwiecińskim - ówczesnym prezesem Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego (prezesurę objął w roku 1936) - sprowadza ze stolicy także przyjaciółkę żony, Janinę Łuńską - także absolwentkę Warszawskiego Instytutu Muzycznego, i przejmuje kierownictwo szkoły, chóru Towarzystwa i klasę skrzypiec. W porozumieniu z zarządem Towarzystwa, następuje całkowita zmiana grona pedagogicznego. Nowy dyrektor sam prowadzi klasę skrzypiec, zaś jego żona, wspólnie z Janiną Łuńską prowadzą klasę fortepianu. Nowi nauczyciele szybko aklimatyzują się w Kaliszu i wykorzystując posiadane w stolicy kontakty artystyczne żywo włączają się w nurt działalności Towarzystwa Muzycznego, organizując szereg koncertów. W staraniach z zarządem Towarzystwa nowy dyrektor ponawia próbę odtworzenia istniejącej niegdyś w Kaliszu orkiestry. Z braku odpowiedniej liczby muzyków zrzeszonych w Towarzystwie, chętnych i reprezentujących odpowiedni poziom, wchodzi w kontakt z porucznikiem Tuzikiem - kapelmistrzem stacjonującego w Kaliszu 29 Pułku Strzelców Kaniowskich oraz ojcem gwardianem Mirochną, ze zgromadzenia o.o. Franciszkanów w Kaliszu. Z początkiem 1939 roku udaje mu się skompletować orkiestrę odeonową, która po kilkunastu tygodniach przygotowań daje w dniu 2 lipca inauguracyjny koncert publiczny w sali Towarzystwa Muzycznego. Zespół ten składał się z uczniów i absolwentów Szkoły Muzycznej, członków Towarzystwa Muzycznego i muzyków - żołnierzy 29 Pułku Strzelców Kaniowskich oraz członków chóru franciszkańskiego. W sumie orkiestra liczyła 47 muzyków, w tym 12 żołnierzy.

Do grona uczniów P. Gedeonowa należeli m.in.: Mirosława Kwiecińska - późniejsza nauczycielka PSM I i II stopnia w Kaliszu; Jerzy Skwarcow (po wojnie lekarz w Nowym

Jorku; Krystyna Eigierd-Uziębło – córka jednego z organistów kaliskich, późniejsza skrzypaczka Filharmonii Łódzkiej; Teofil Chałasiński; Edward Zajda.

Gedeonow należał do Kościoła Prawosławnego, z tej racji prowadził również parafialny chór cerkiewny. Był osobą stosunkowo wrażliwą i głęboko przeżył klęskę wrześniową oraz nastanie okupacji hitlerowskiej. Bardzo przeżył fakt zamknięcia przez okupantów Szkoły Muzycznej i przeznaczeni budynku Towarzystwa Muzycznego na cele biurowe władz niemieckich. Dodatkowo przygnębiony pogarszającą się sytuacją materialną rodziny (utrata źródeł dochodu), przeżyciami związanymi z eksterminacją kaliszian pochodzenia żydowskiego. Zmarł w wyniku śmierci samobójczej, w dniu 12 marca 1940 roku. Pochowany jest na cmentarzu prawosławnym w Kaliszu.

Źródła: 1. Informacja córki Pawła Gedeonowa, Zofii Szulc, zam. w Kaliszu, udzielona w dn. 27 kwietnia 1982 r. 2. Program koncertu muzycznego w Białymstoku, w dniu 24 stycznia 1924 r. (archiwum rodzinne Z. Szulc). 3. Program opisu uczniów i uczennic Warszawskiego Instytutu Muzycznego w dniu 24 maja 1914 roku (archiwum rodzinne Z. Szulc). 4. Dokument nadania Medalu Dziesięciolecia Odzyskania Niepodległości wystawiony na Pawła Gedeonowa przez Komisariat Rządu Miasta Stołecznego Warszawy z dn. 20.12.1933 r. nr Og.-I-7-4/209/ (archiwum rodzinne Z. Szulc). 5. *Antena* - tygodnik programowy Polskiego Radia nr 33/1933 i nr 35/1937. 6. *Skrócona Encyklopedia F. Pawleńkowa*. Sankt Petersburg 1913.

Gnerowicz Henryka, ur. 15 lipca 1950 w Kaliszu jako trzecia córka Józefa Matczaka i Władysławy zd. Zawielak. Szkołę podstawową ukończyła w Kokaninie, w powiecie kaliskim, tu też rozpoczynała edukację muzyczną, uczęszczając na prywatne lekcje gry fortepianowej u miejscowej organistki, pani Zofii Samelczak; skutkiem czego w roku 1961 przyjęto ją do II klasy Państwowej Szkoły Muzycznej I Stopnia, w której kontynuowała naukę w klasie fortepianu u prof. Mieczysława Szymańskiego. Będąc uczennicą II Liceum Ogólnokształcącego im. T. Kościuszki w Kaliszu (matura 1968), kontynuowała jednocześnie edukację muzyczną w murach Państwowej Szkoły Muzycznej II Stopnia im. H. Melcera w Kaliszu, według programu zatwierdzonego dla Sekcji Rytmiki Wydziału Wychowania Muzycznego, którą kierowała wówczas prof. Anna Cieślak.

Okres jej kariery zawodowej otwiera pierwsza praca - początkowo w charakterze nauczyciela fortepianu w Społecznym Ognisku Muzycznym Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego (w latach 1971-1973 naucza w filiach w Stawiszynie i Zbiersku), potem przez rok - nauczyciela rytmiki, fortepianu i umuzykalnienia w Ośrodku Wychowania Artystycznego Międzyzakładowego Domu Kultury Włókniarzy w Kaliszu. Po tym czasie wraz z mężem wyprowadzają się do Pabianic, gdzie w 1974 roku obejmuje etat nauczyciela w tamtejszej Państwowej Szkole Muzycznej I Stopnia. W roku 1977 rozpoczyna równocześnie studia na Wydziale Wychowania Muzycznego Wyższej Szkoły Muzycznej w Łodzi, które wieńczy w roku 1982 obrona pracy magisterskiej, poświęconej dziejom szkoły muzycznej Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego. Po 9 latach pracy w Pabianicach wraca do prastarego grodu nad Prosną i podejmuje się pracy nauczycielskiej w Państwowej Szkole Muzycznej im. H. Melcera, gdzie - aż do czasu przejścia na emeryturę w roku 2007 - naucza w szkole pierwszego stopnia: umuzykalnienia z rytmiką, kształcenia słuchu, podstaw teorii muzyki, historii i literatury muzycznej oraz gry fortepianowej (fortepian dodatkowy) -. W roku 2000 uzyskała stopień nauczyciela mianowanego

W okresie lat 1989 -1993 obowiązki wynikające z etatu nauczyciela w szkole muzycznej łączy z obowiązkami nauczyciela akademickiego; w randze starszego wykładowcy naucza rytmiki i gry fortepianowej w Instytucie Pedagogiczno-Artystycznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Z wielkim oddaniem prowadziła też na terenie Kalisza i Pabianic zajęcia w zakresie umuzykalnienia i rytmiki dla dzieci w wieku przedszkolnym. Największą aktywność na tym polu przejawiała w okresie oznaczonym przedziałem lat 1972-1990.

Jest autorką opracowania opisującego dzieje kaliskiej szkoły muzycznej zatytułowanej - „Z dziejów Szkoły Muzycznej w Kaliszu”, wydanej z okazji III zjazdu jej absolwentów.

Stan rodzinny: mąż Jerzy, absolwent trzech fakultetów, znany w kraju pasjonat pszczelarstwa, działacz i publicysta pszczelarski, autor książek z tej dziedziny; synowie: Maciej - absolwent Politechniki Poznańskiej (dyplom z wyróżnieniem, 1995), wcześniej ukończył szkołę muzyczną I stopnia w Kaliszu; Dominik - absolwent średniej szkoły stanowej w Bayerton, (USA (matura 1997) i Wyższej Szkoły Zarządzania i Bankowości w Poznaniu (dyplom 2004).

Źródła: Informacja i archiwum rodzinne absolwentki.

Makowski Kazimierz - pianista, absolwent konserwatoriów muzycznych - w Warszawie (klasa prof. Michałowskiego) i w Piotrogradzie (klasa prof. Glogera). Zatrudniony przez zarząd KTM z początkiem roku szkolnego 1920/21 w charakterze nauczyciela w klasie fortepianu. Pracował tu przez ponad 17 lat, do czasu wyjazdu do Warszawy w 1937 roku. Według informacji jednego z uczniów pobierającego lekcje gry skrzypcowej kolejno u prof. prof.: Alfreda Wiłkomirskiego, Haliny Wojciechowskiej, Jana Hilla, od czasu do czasu Makowski koncertował w Kaliszu i był niezłym pianistą.

Niedługo po wyjeździe z Kalisza Alfreda Wiłkomirskiego, po rocznym zarządzaniu szkołą przez Emilie Bohowiczową, Makowski z początkiem roku szkolnego 1927/28 zostaje dyrektorem szkoły muzycznej im. F. Chopina KTM w Kaliszu i sprawuje tę funkcję do czasu objęcia tego stanowiska przez Pawła Gedeonowa, tj. do końca roku szkolnego 1936/37. Istnieje przypuszczenie, że Makowski opuścił w 1937 roku Kalisz udając się do Warszawy, by objąć tam zwolnioną przez Jadwigę Gedeonow, żonę Pawła Gedeonowa, posadę nauczyciela gry fortepianowej w jednej ze szkół warszawskich. Tam pracował do wojny. Jego losy okupacyjne nie są znane. Po wojnie mieszkał na Żoliborzu, zmarł prawdopodobnie w latach 50-tych. .

Źródła: Gnerowicz Henryka: *Dzieje szkoły muzycznej Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego w Kaliszu*. Praca magisterska napisana w PWSM w Łodzi, 1982

Mieszkowska Zofia – ur. ok. 1875 roku w Kaliszu, uczennica Emilii Bohowiczowej jeszcze z okresu przed pierwszą wojną światową, w Szkole Muzycznej Towarzystwa Muzycznego zatrudniona już z początkiem roku szkolnego 1920/21. Pracowała tu co najmniej przez kilkanaście lat, niestety - jak długo i z jakimi efektami, nie daje się precyzyjnie ustalić, niemniej jeszcze w programie popisu uczniowskiego z czerwca 1929 roku, figurują jej uczniowie. Najprawdopodobniej pracowała tu jeszcze w roku szkolnym 1932/33, albowiem na grupowym zdjęciu nauczycieli i uczniów szkoły KTM z tego roku została rozpoznana przez Janinę Jaroszową w 1981. Choć nie ma co do tego pewności, prawdopodobnie był to ostatni rok jej pracy w Szkole Muzycznej im. Fryderyka Chopina w Kaliszu, bowiem dalsze losy tej nauczycielki nie są znane.

Źródła: Gnerowicz Henryka: *Dzieje szkoły muzycznej Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego w Kaliszu*. Praca magisterska napisana w PWSM w Łodzi, 1982.

Niegowski Krzysztof, urodził się 7 maja 1971 roku w Słupsku jako syn Tadeusza i Zofii z Kaźmierczaków. Jego droga do kariery muzycznej zaczęła się dość nietypowo: gdy mieszkał jeszcze z rodzicami w Potęgowie koło Słupska, pewnego dnia udał się pod przewodnictwem nauczycielki, wraz z całą II-gą klasą, do Lęborka, na przesłuchanie w szkole muzycznej, tam okazało się - ku zaskoczeniu jego rodziców - że do nauki zakwalifikowano tylko ich syna.

Gdy miał 10 lat, rodzice jego przeprowadzili się do Kalisza i tu przeżył zaskoczenie po raz drugi: w szkole muzycznej w Lęborku był jednym z najlepszych uczniów, w szkole w Kaliszu okazało się, że musi nadrobić wiele zaległości. Pokonując bariery i przeciwności, pięć lat uczęszczał do szkoły muzycznej I stopnia - pierwszy rok uczy się gry na fortepianie u mgr Ilony Kuchowicz, następnie u mgr Alicji Wiśniewskiej i w roku 1986 kończy obie szkoły - podstawową i muzyczną I stopnia - równocześnie. Dla 15-letniego chłopca był to moment trudny: decyzja w przedmiocie dalszej nauki nie była łatwa, bo Kalisz oferował już w tym czasie młodym ludziom bogatą ofertę szkół zawodowych i 4 liceów ogólnokształcących. Ostatecznie postawił na muzykę i kontynuował edukację równolegle w dwóch kaliskich szkołach: w II-gim stopniu Państwowej Szkoły Muzycznej im. H. Melcera (początkowo klasa fagotu mgr Nikodema Antosika, następnie klasa organów u prof. K. Madziały (dyplom 1992) i w Technikum Budowy Fortepianów im. G.A. Fibigera (dyplom 1991).

Praca zawodowa i działalność artystyczna. Już jako uczeń wspomnianych szkół średnich angażuje się jako korepetytor i nauczyciel prywatnych lekcji muzyki, w latach 1989-94 jest organistą i prowadzi chór w parafii p.w. *Bożego Ciała* w Nowych Skalmierzycach. Tym sposobem zarabia na opłacenie kosztów studiowania w ówczesnym Kolegium Pedagogiczno-Artystycznym UAM w Kaliszu, skąd po dwóch latach przenosi się na Wydział Teorii i Kompozycji i Dyrygentury Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach (studia z zakresu kompozycji u prof. Józefa Świdra), gdzie równolegle studiuje na Wydziale Wychowania Muzycznego; dyplomy ukończenia obu wydziałów uzyskał w roku 1999. Po powrocie do Kalisza obejmuje posadę organisty w Katedrze p.w. św. Mikołaja i gdzie obowiązki te wypełnia nadal; wkrótce z powodzeniem zrealizuje zamiar utworzenia chóru katedralnego, który już w 2004 roku uzyskał 1. miejsce w I-szym Diecezjalnym Przeglądzie Chórów w Kaliszu). Chór ten należy do Federacji *Pueri Cantares*, zrzeszającej chóry młodzieżowe i chłopięce z całej Polski, w roku 2009 przypadał jubileusz 10-lecia jego działalności. Od roku 2006, prowadzi również chór młodzieżowy *Bel Canto* przy Liceum Ogólnokształcącym im. A. Asnyka.

Na bazie doświadczeń w kierowaniu chórami, w szczególności zaś chórem katedralnym, w roku 2005 podjął starania o otwarcie przewodu doktorskiego na Akademii Muzycznej im. St. Moniuszki w Gdańsku. W roku następnym obronił dysertację doktorską (promotor: prof. dr hab. Roman Gruza) na temat: *Problemy wykonawcze w utworze Krzysztofa Niegowskiego «Strumień» do słów I części «Tryptyku Rzymskiego» Jana Pawła II*. Prawykonanie *Strumienia* odbyło się w Kaliszu, 6 maja 2007 roku na koncercie z okazji 750-lecia zakonu o.o. Franciszkanów w wykonaniu chóru katedralnego Orkiestry Symfonicznej Filharmonii kaliskiej pod dyrekcją Adama Klocka i kompozytora.

W roku 2004 podjął współpracę z Wydziałem Pedagogiczno-Artystycznym w Kaliszu Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu - początkowo jako nauczyciel przedmiotu kształcenie słuchu, z chwilą uzyskania doktoratu zatrudniony został na stanowisku adiunkta i oprócz kształcenia słuchu uczy na studiach magisterskich także improwizacji fortepianowej.

Bardzo płodny umysł. Jego kompozycje liczyły już w 2009 roku w sumie kilkadziesiąt utworów. Do najważniejszych zaliczyć należało: *Strumień* (j.w.), *Wzgórze w Krainie Moria* (utwór skomponowany do słów III części *Tryptyku Rzymskiego* Karola Wojtyły, 2007 (prawykonanie w pierwszą rocznicę śmierci papieża Jana Pawła II w Kościele Garnizonowym

w Kaliszu, w dniu 2 kwietnia 2006 roku, z udziałem Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Kaliskiej, Jaromira Trafankowskiego - baryton i połączonych chórów: katedralnych - Cantate Deo i Canticum, bazyliki kaliskiej, szkół nazaretańskich, międzyszkolnego chóru Dysonans przy II LO w Kaliszu, męskiego Cantamus z Kępna i Duszpasterstwa Akademickiego w Kaliszu, *Trio* na instrumenty stroikowe, *Pierwsza mucha w kosmosie* na taśmę, Kwartet smyczkowy, *Stabat Mater* na głosy równe i trio smyczkowe, *Gra królewska* na dwa fortepiany, *Bitwa* na dwie orkiestry, *Tryptyk świętoJózefowy* na chór mieszany, *Symfonia czterech pór roku* na orkiestrę, *Pasja* na tenor solo, chór mieszany i wielką orkiestrę symfoniczną, Oratorium *Życie Jezusa Chrystusa* na solistów, chór mieszany i orkiestrę. (2002), *Kantata do świętego Mikołaja* (2004), *Medytacje nad Księgą Rodzaju na progu Kaplicy Sykstyńskiej* na sopran solo, baryton solo, chór mieszany i orkiestrę (II część *Tryptyku Rzymskiego* Jana Pawła II) (2007), *Symfonia czterech pór roku* na orkiestrę, *Pasja* na tenor solo, chór mieszany i wielką orkiestrę symfoniczną, *Hymn do Materii* na organy chór mieszany (2009), *Missa Brevis* na chór mieszany (2009) oraz utwory chóralne a capella w liczbie ok. 40.

Stan rodzinny: żona Anna, nauczycielka, absolwentka UAM w Poznaniu (studia z zakresu surdopedagogiki); dzieci: córka Rozalia (2003) - wstępna klasa szkoły muzycznej I stopnia, syn Szymon (2006).

Źródła: 1. Informacja K. Niegowskiego wg stanu na dzień 28 września 2009.. 2. Niegowski Krzysztof: *Problemy wykonawcze w utworze Krzysztofa Niegowskiego «Strumień» do słów I części «Tryptyku Rzymskiego» Jana Pawła II*. Rozprawa doktorska, Gdańsk 2006. 3. www. Polskie Centrum Informacji Muzycznej (według stanu na dzień 24 maja 2009 r.)

Nowicki Zdzisław s. Józefa i Walentyny zd. Muszyńska, ur. 14 lipca 1933 roku w Kaliszu, absolwent I Liceum im. A. Asnyka w Kaliszu (matura 1952). Uczęszczając do liceum jednocześnie uczęszczał na zajęcia w szkole muzycznej. Był to czas, który szczególnie promował uczniów ambitnych i pracowitych, bo w roku 1957 uzyskuje dyplom ukończenia Wydziału Instruktorskiego (później: Wydziału Wychowania Muzycznego) Średniej Szkoły Muzycznej w Kaliszu (przedmiot główny dyrygowanie), a w dwa lata później, w tejże samej szkole (1959) dyplom ukończenia Wydziału Instrumentalnego w klasie mgr Jarosława Grabkowskiego (klarnet); w międzyczasie (rok 1958) ukończył w systemie eksternistycznym dział młodzieżowy w zakresie gry na akordeonie.

Już jako uczeń Średniej Szkoły Muzycznej pracował w kaliskim teatrze, gdzie grał w orkiestrze w sztukach muzycznych, a z chwilą ukończenia Wydziału Instruktorskiego podejmuje w roku 1957 pracę w PSM I i II stopnia, w której przez 30 lat zajmował się działalnością pedagogiczną, kształcąc wielu instrumentalistów. Pracując studiował zaocznie - kształcił się na PWSM w Poznaniu, w klasie prof. Langerera. Po zaprzestaniu działalności prof. Jarosława Grabkowskiego przejął Sekcję Instrumentów Dętych Drewnianych, której był kierownikiem aż do czasu przejścia na emeryturę, w roku 1987.

W okresie 20 lat był wykładowcą i nauczycielem na kursach organizowanych przez Centralny Ośrodek Pedagogiczny Szkolnictwa Artystycznego przy Ministerstwie Kultury i Sztuki, w trakcie których przeszkolił liczną rzeszę instrumentalistów, grających na klarnecie, flecie, oboju czy fagocie. Zdzisław Nowicki nigdy nie koncertował w charakterze solisty i z perspektywy czasu trudno ustalić, co było ważniejsze w jego życiu - działalność pedagogiczna, czy praca w charakterze instrumentalisty w orkiestrze. Ale na pewno był jednym z tych muzyków, którzy walczyli przyczynili się do powstania Kaliskiej Orkiestry Symfonicznej, wytrwale sekundując w wysiłkach zmierzającym ku temu celowi, ówczesnemu dyrektorowi PSM I i II stopnia, Andrzejowi Burakiewiczowi. Potem przez 16 lat, aż do 1994 roku, pełnił funkcję Inspektora Kaliskiej Orkiestry Symfonicznej. Przez trzy dekady wykształcił sporą grupę klarnecistów, ale także flecistów, oboistów i fagocistów. Najbardziej znani jego uczniowie

to: Radosław Sypniewski, który przejął po nim prowadzenie Sekcji Instrumentów Dętych Drewnianych, Henryk Siuda - znany w Powiecie Kaliskim muzyk, który wyniósł na wyżyny muzykowania amatorskiego kilka orkiestr ochotniczych straży pożarnych, Daktera Michał – muzyk, który grał potem m.in. w jednej z orkiestr symfonicznych w Szwecji czy Maciej Madanowski, uprawiający muzykowanie zawodowo w Poznańskiej Orkiestrze Symfonicznej.

Za osiągnięcia w pracy pedagogicznej i artystycznej odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (1984) i Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski (1988) oraz Medalem Edukacji Narodowej. Zmarł 20 sierpnia 1995 roku i został pochowany na Cmentarzu Tynieckim w Kaliszu.

Żona Barbara - magister prawa, wspomagała społecznie jego zaangażowanie na rzecz powołania i działalności Stowarzyszenia Orkiestry Symfonicznej w Kaliszu - do czasu powstania jej biura. Podobnie jak ich córka, Ilona (zam. Rutkowiak, mgr pedagogiki), uczęszczała do średniej szkoły muzycznej w Kaliszu, gdzie poznała swojego przyszłego męża, ale ostatecznie jej nie ukończyła, udając się na studia prawnicze na UAM w Poznaniu.

Źródła: 1. *Szkola Kaliska*. Praca pod redakcją Krzysztofa Walczaka. Kalisz 1998. 2. *Pożegnanie profesora*. *Ziemia Kaliska* nr 80/1995. 3. Dokumenty rodzinne i informacja żony Barbary.

Pawelec Maria, zd. Wolf c. Jana i Anieli zd. Bach, ur. 4 lutego 1962 roku w Tłokinii Wielkiej w powiecie kaliskim, gdzie przebywała do czasu ukończenia szkoły podstawowej. Edukację muzyczną rozpoczynała w dziale młodzieżowym Państwowej Szkoły Muzycznej I stopnia w Kaliszu w sekcji instrumentów dętych drewnianych, ucząc się gry na flecie u Zdzisława Nowickiego. Czyniąc istotne postępy w nauce gry na instrumencie przez 3 kolejne lata, jeszcze w ostatnim roku uczęszczania do szkoły podstawowej została przyjęta na pierwszy rok do klasy mgr Radosława Sypniewskiego w PSM II stopnia. Z chwilą ukończenia szkoły podstawowej, rodzice widząc jej zapal oraz talent muzyczny, decydują się wysłać ją na dalszą naukę do Poznania; tu doskonaliła naukę gry na flecie w klasie mgr Jerzego Pelca w Liceum Muzycznym im. H. Wieniawskiego (dyplom 1981), następnie podjęła studia na Wydziale Wychowania Muzycznego (sekcja A) Akademii Muzycznej im. J. Paderewskiego zdobyła specjalizację z dyrygentury chóralnej w klasie prof. Stanisława Kulczyńskiego (dyplom 1985).

Staż nauczycielski odbywa jeszcze w Poznaniu, w charakterze nauczyciela wychowania muzycznego w Szkole Podstawowej nr 30, ale potem powraca do Kalisza, gdzie z początkiem roku szkolnego 1986/87 zostaje zaangażowana w charakterze nauczyciela w PSM I i II stopnia im. H. Melcera. Nosząc się z zamiarem poszerzenia zakresu i zasobu wiedzy i umiejętności zawodowych, wpisuje się na listę uczniów Wydziału Wokalnego do klasy mgr Lidii Małachowicz, w rezultacie czego uzyskuje w roku 1991 dyplom ukończenia PSM II stopnia im. H. Melcera ze specjalnością muzyka wokalisty. W roku 2007 uzyskała świadectwo ukończenia kursu kwalifikacyjnego dla Oświatowej Kadry Kierowniczej, co umożliwi jej starania o nominację na stanowisko wicedyrektora PSM I i II stopnia w Kaliszu (maj 2007). W chwili spisania danych do biogramu (2009) naucza gry na flecie i prowadzi chóry szkolne - w szkole I stopnia oraz II stopnia (od 2007 roku), a w minionym okresie prowadziła w zastępstwie, przez 6 lat, nauczanie śpiewu solowego na Wydziale Wokalnym.

Jej uczniowie grają w zespołach orkiestrowych, bądź ucząją w wielu miejscowościach w Polsce. Przykłady: Edyta Brzezińska (nazwisko panięskie) jest czynnym muzykiem orkiestrowym w Teatrze Wielkim w Poznaniu; Krzysztof Sokolnicki jest instrumentalistą, nauczycielem gry na flecie w PSM I stopnia w Kołobrzegu.

Prowadzony przez nią chór uczniowski w szkole I-go stopnia, koncertuje w ramach wydarzeń szkolnych i poza szkołą (Kalisz, Poznań, Ostrów Wielkopolski, Brwinów, Warszawa) - m.in. we współpracy z Filharmonią Kaliską uczestniczył w prawykonaniu *Oratorium na Boże Narodzenie* Fryderyka Stankiewicza, *Mszy Dziecięcej* Mariusza Matuszewskiego, w koncertach kolęd czy w koncercie z udziałem zespołu rockowego *Ceti*. Pełni zarazem funkcje dydaktyczne, bowiem we współpracy z Wydziałem Pedagogiczno-Artystycznym UAM, uczestniczy w koncertach dyplomowych studentów, umożliwiając im jednocześnie odbywanie praktyk studenckich z zakresu kierowania zespołami wokalnymi. Także chór złożony z uczniów szkoły II stopnia wykorzystuje różne okazje by sprawdzić i wykorzystać swój potencjał wykonawczy. W roku 2008 zdobył II nagrodę w konkursie chóralnym *Cantio Lodiensis*, a obecnie przygotowuje się do wykonania wspólnie z orkiestrą Filharmonii Kaliskiej *Requiem* Gabriela Faure. Za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, nagrodzona przez Prezydenta Miasta Kalisza (2008).

Stan rodzinny: mąż Cezariusz, były pracownik kaliskiej fabryki fortepianów i pianin „Calisia”, obecnie pracownik kaliskiego *Wistilu*; dzieci: syn Mikołaj, l. 20 - absolwent PSM I stopnia w Kaliszu (obój w klasie mgr Pawła Synkiewicza), matura III Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Kaliszu (2008), student I roku na Wydziale Elektroniki i Telekomunikacji Politechniki Wrocławskiej; syn Marcin, l. 18 - uczeń III Liceum Ogólnokształcącego im. M. Kopernika w Kaliszu, absolwent szkoły muzycznej I stopnia (klasa fortepianu u mgr Anny Pierzchlewskiej), uczeń I roku w klasie mgr Wioletty Kuchty na Wydziale Wokalnym PSM II stopnia.

Źródło: informacja i dokumenty absolwentki (wg stanu na 15 maja 2009).

Romański Jerzy, s. Józefa i Olgi zd. Fleminger, urodzony 7 marca 1920 roku w Poznaniu. Do roku 1939 kształcił się w grodzie Przemysława, gdzie na rok przed wybuchem II wojny światowej uzyskał maturę w Liceum Klasycznym im. K. Marcinkowskiego. W świat muzyki wprowadzała go matka - nauczycielka muzyki, ale nie wiadomo, czy zajmowała się również jego muzyczną edukacją. Z całą pewnością ukończył klasę skrzypiec i altówki w Wielkopolskiej Szkole Muzycznej w Poznaniu i jeszcze przez wojnę rozpoczął naukę w konserwatorium, gdzie doszedł do tzw. *kursu wyższego*. Po zdaniu matury został powołany do odbycia służby wojskowej w szkole podchorążych w Szczypiornie k/Kalisza; zaś chwilą wybuchu wojny otrzymał przydział do 56 pułku piechoty w Krotoszynie. Ranny w kampanii wrześniowej, dostaje się do niewoli, jednak udaje mu się uciec ze szpitala w wojskowego w Kutnie. W roku 1940 wraz z rodziną został wysiedlony na teren Generalnej Guberni. Do Opatowa i Ostrowca Świętokrzyskiego, gdzie przebywała jego rodzina, wysiedlono jednocześnie jego dawnych profesorów, toteż korzysta z okazji i pobiera u nich prywatne lekcje. Z chwilą utworzenia w Warszawie niemieckiego konserwatorium tj. Staatliche Musik Schule, udostępnionej również dla Polaków, zapisał się do niej i po trzech latach nauki, otrzymał w 1944 roku dyplom jej ukończenia. W roku 1947, zarządzeniem Ministra Kultury i Sztuki, dyplomy tej uczelni zostały uznane za równoważne dyplomom ukończenia wyższych studiów.

Należał do grona organizatorów powojennego Miejskiego Instytutu Muzycznego w Kaliszu, będącego kontynuacją przedwojennej Szkoły Muzycznej Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego. Już wiosną 1945 roku podjął pracę w Wydziale Kultury Starostwa Powiatowego w Kaliszu, gdzie wraz z jego kierownikiem, Czesławem Matuszewskim (także muzyk, grywał w orkiestrze), przygotowywali zaplecze dla szkoły. Z pomocą Urzędu

Likwidacyjnego pozyskali dla przyszłej placówki muzycznej: małe organy, fortepian koncertowy, pewną liczbę instrumentów dętych i smyczkowych, kotły i inne instrumenty. Jeszcze w końcu maja podejmuje się obowiązków nauczyciela w szkole, która liczy już kilkudziesięciu uczniów. Jesienią 1945 roku, z nominacji Ministra Kultury i Sztuki dyrektorem Miejskiego Instytutu Muzycznego - oficjalnej placówki KTM zostaje Oskar Ruppel - właściciel przedwojennego Instytutu Muzycznego w Pińsku; z nowym rokiem szkolnym, Jerzy Romański zostaje mianowany jego zastępcą ds. administracyjnych.

W tym czasie Instytut zatrudnia już 16 nauczycieli i ma cztery dobrze zorganizowane klasy. Najbardziej rozbudowana była klasa fortepianu (5 nauczycieli) i instrumentów smyczkowych (skrzypce, altówka, wiolonczela), działała też klasa instrumentów dętych (flet, waltornia, fagot) i śpiewu solowego. Z początkiem roku szkolnego 1948/49 w miejsce Instytutu powołane zostają dwie szkoły: Szkoła Muzyczna (niższa) i Średnia Szkoła Muzyczna. Jerzy Romański zostaje dyrektorem pierwszej z wymienionych szkół, nadal fsą one formalnie własnością KTM. W roku 1952, z chwilą ich upaństwowienia, powołano go na dyrektora Państwowej Szkoły Muzycznej im. H. Melcera. Jednocześnie nauczając gry na skrzypcach, sprawuje tę funkcję do czasu przejścia na emeryturę w 1968 roku. Po tym okresie ogranicza swoją aktywność na terenie szkoły do wymiaru kilku godzin nauczania tygodniowo, bowiem podjął się funkcji kierownika artystycznego i kierownika Społecznego Ogniska Muzycznego przy Międzyzakładowym Domu Kultury w Kaliszu Pracował tu do połowy lat siedemdziesiątych.

Mimo iż większość swojego czasu poświęcił nauczaniu młodzieży, która zapamiętała go jako sympatycznego i oddanego pracy pedagogicznej nauczyciela, to wiele osób w Kaliszu jeszcze długo wspominać go będzie jako utalentowanego propagatora kultury muzycznej, prelegenta i współorganizatora audycji muzycznych na terenie Kalisza. Po zakończeniu pracy w Kaliszu, wyjechał do córki w Policach. Tam zmarł 11 maja 2002 roku i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Policach pod Szczecinem.

Źródła: 1. Życiorys spisany przez J. Romańskiego w 1972 r. 2. Praca magisterska Henryki Gnerowicz: *Dzieje szkoły muzycznej Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego*. PWSM w Łodzi, 1982. 3. Informacje Barbary Andrzejewskiej. 4. Siarkiewicz Elżbieta: *Kronika zjazdów absolwentów Państwowej Średniej Szkoły Muzycznej w Kaliszu*.

Siuda Henryk s. Michała i Olgi zd. Kriška, ur. 24 lipca 1943 roku w Göttingen (Niemcy). Po powrocie z Niemiec rodzice jego osiedlili się w miejscowości Dęba k/Kalisza. Kierowani chęcią stworzenia synowi lepszych warunków do nauki niż w podkaliskiej wsi, załatwili mu stancję u krewnych w Kaliszu; tu zamieszkiwał aż do czasu usamodzielnienia się. Zatem w grodzie nad Prosnę edukował się, w zakresie ogólnokształcącym, tu zdawał też maturę w roku 1962 w Liceum dla Pracujących, tu również stawiał też pierwsze kroki w edukacji muzycznej, w dziale młodzieżowym Szkoły Muzycznej (niższej), gdzie zgłębiał tajniki gry na flecie u mgr Jarosława Grabowskiego (świadectwo ukończenia 1959). Dyplom ukończenia Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia otrzymał w roku 1965; władze szkoły potwierdzają w nim jego przygotowanie do pracy zawodowej w zakresie gry na klarncie; warto dodać, że uczył się u mgr Zdzisława Nowickiego.

Jednak o wiele bardziej interesująca od drogi edukacyjnej, wydaje się być jego kariera jako muzyka. Nie przypadkowo wśród przyjaciół i znajomych nazywano go „wiecznym chałturzystą”, bo na to określenie to *pracował* od najmłodszych lat. Już w roku 1958, ucząc

się oficjalnie gry na flecie, muzykował w zespołach szkolnych w Kaliszu (za co groziło mu wydalenie ze szkoły), potem w tajemnicy, w podobnym charakterze muzykował w Turku. Grał jako klawecista m.in. w znanym w Kaliszu w latach 60-tych, zespole młodzieżowym „Alabama”, oficjalnie istniejącym przy I Liceum Ogólnokształcącym im. Adama Asnyka, w którym karierę piosenkarską rozpoczynała również Zdzisława Sośnicka; był także członkiem zespołu przy szczepie harcerskim w Szkole Podstawowej nr 14 w Kaliszu. Jesienią roku 1963 powołany zostaje do odbycia zasadniczej służby wojskowej w pułku artylerii w Pleszewie. Tu ma miejsce początek jego przygody z orkiestrą dęta - w tym przypadku z orkiestrą pułkową, w której gra na klawecie; przez ostatnie pół roku służby wojskowej, pełnił nawet funkcję kapelmistrza. Ta krótka przygoda w charakterze muzyka orkiestrowego już wówczas była cichą zapowiedzią jego późniejszej kariery jako kapelmistrza; okaże się później, że było to jego powołaniem. W ostatnich miesiącach służby wojskowej otrzymał zgodę dowódcy pułku na kontynuowanie nauki w szkole muzycznej w Kaliszu w systemie eksternistycznym. Zaczął więc dojeżdżać na lekcje i konsultacje do szkoły, gdzie ostatecznie uzyskał w roku 1965 dyplom ukończenia szkoły.

Z początkiem 1967 roku podejmuje stałą pracę w Międzyspółdzielczym Ośrodku Kulturalno-Oświatowym i Sportu przy Spółdzielni Pracy Usług Wielobranżowych w Kaliszu na stanowisku kierownika ośrodka, odpowiedzialnego m.in. za zorganizowanie i prowadzenie zespołu instrumentalnego o charakterze rozrywkowym, nadzorowanie pracy zespołów artystycznych i organizację życia klubowego. W następnych latach uzyskał kwalifikacje uprawniające do wykonywania pracy instruktorskiej w dziedzinie muzyki oraz uprawnienia muzyka estradowego. W roku 1968 podejmuje pracę w Kaliskim Domu Kultury na stanowisku instruktora ds. muzyki - pracuje głównie z młodzieżą zajmując się nauczaniem.

We wrześniu 1970 rozpoczyna pracę w charakterze nauczyciela w Społecznym Ognisku Muzycznym Kaliskiego Towarzystwa Muzycznego; jednocześnie w ciągu dekady 1970-1980 prowadził działalność estradową w charakterze muzyka estradowego w zakładach gastronomicznych w Kaliszu - w kawiarni „Nowy Świat”, w restauracji NOT i Hotelu „Prosna”. Z chwilą wprowadzeniem w kraju stanu wojennego z oczywistych względów zaprzestaje tej działalności i całkowicie oddaje się działalności pedagogicznej w charakterze nauczyciela, potem także instruktora orkiestrowego w Ośrodku Wychowania Muzycznego przy Fabryce Wyrobów Runowych „Runotex” w Kaliszu, gdzie zajął się kształceniem przyszłych adeptów zakładowej orkiestry dętej. Wkrótce, począwszy od roku 1982, obejmuje na okres 10 lat funkcję kapelmistrza tej orkiestry (w 1985 roku orkiestra otrzymała medal „Zasłużony dla Miasta Kalisz”), a po jej likwidacji z końcem 1991 roku podejmuje prace w charakterze sprzedawcy w sklepie Centrali Handlowej Przemysłu Muzycznego w Kaliszu, gdzie pracuje aż 7 lat. Nie jest to jego jedyne zajęcie, bo likwidacja orkiestry „Runotexu” sprawiła, że zainteresował się orkiestrami poza Kaliszem. Dla działających w okolicy orkiestr było to zdarzenie nader szczęśliwe, albowiem zespoły te nie miały do tej pory szczęścia do utalentowanych kapelmistrzów. Wkrótce H. Siuda staje się najbardziej znanym i wziętym kapelmistrzem orkiestr strażackich w Wielkopolsce. Nieprzerwanie od 1980 roku prowadzi orkiestrę OSP w Dobrzecu (w latach 80-tych orkiestra ta uznawana była za najlepszą z orkiestr dętych w Kalisziem i brała udział w Ogólnopolskich Festiwalach Orkiestr Dętych zajmując tam czołowe miejsca). W roku 1990 Wójt w Cekowie powierza mu w opiekę orkiestrę OSP w Kamieniu. W krótkim czasie podnosi poziom wykonawczy tego zespołu, dzięki czemu podąża ona za sukcesami orkiestry OSP z Dobrzeca: w latach 1994, 1996 i 1998 uznano ją za najlepszą w woj. kaliskim, w latach 1997-1999 zdobywała wyróżnienia w ogólnopolskiej rywalizacji orkiestr dętych OSP; koncertowała też w Yverton, w Szwajcarii, a także podczas kaliskiej wizyty papieża, Jana Pawła II. Od roku 1993 roku z powodzeniem prowadzi orkiestrę OSP w Rychnowie. Ta także szybko osiągnęła wysoki poziom wykonawstwa, udokumentowany wieloma wyróżnieniami i nagrodami. M.in.

trzykrotnie koncertowała w Rydze na Łotwie, w Erfurcie w Niemczech. W roku 2004 przyjmuje jeszcze kapelmistrzostwo w orkiestrze w Koźminku, w międzyczasie, przejściowo prowadził również dwie inne orkiestry: OSP w Chełmcach (1997-1998) oraz Stowarzyszenia Orkiestry Dętej przy „Wistil” w Kaliszu. W lipcu 2008 roku przeszedł na emeryturę, ale nadal pełni funkcję kapelmistrza czterech orkiestr OSP: w Kamieniu, Rychnowie, Dobrzecu i Koźminku.

Henryk Siuda należy do nielicznego grona popularnych i barwnych postaci życia muzycznego w Kaliszu. Jest zasłużonym propagatorem muzyki jazzowej, a w krąg muzyki wprowadził całe rzesze młodzieży i dorosłych – głów nie ze środowiska wiejskiego. Był nauczycielem wielu członków amatorskich kapel i orkiestr dętych. Praktycznie od lat 60-tych XX wieku, niemal nie było w Kaliszu większego muzycznego przedsięwzięcia, którym Siuda nie uczestniczyłby jako postać kluczowa. M.in. był pomysłodawcą i wraz z Janem „Ptaszynem” Wróblewskim prowadził słowno-muzyczne audycje jazzowe, prowadził poranki muzyczne w Kawiarni „Bursztynowa”, z własnym big bandem uczestniczył w XIII Międzynarodowym festiwalu Pianistów Jazzowych. Tam wszędzie, gdzie pojawiał się Henryk Siuda, tętniła praca z młodzieżą, ożywiało się w środowisku życie muzyczne i kulturalne. Zaświadczają o tym nie tylko życzliwe ludzkie słowa działaczy kultury, jego przyjaciół czy znajomych, lecz także liczne wyróżnienia, nagrody, podziękowania czy publikacje prasowe.

Kierowane przez niego zespoły orkiestrowe od dwudziestu lat uświetniają święta państwowe, okolicznościowe i religijne w Kaliszu i w okolicy, wzbogacając w ten sposób treści i kolorystykę życia kulturalnego mieszkańców Ziemi Kaliskiej. Dzięki ustawicznemu kształceniu młodzieży, stają się one nie tylko lepsze muzycznie, ale i młodsze. Dlatego też bez orkiestr H. Siudy nie mogła odbyć się żadna Prezentacja Orkiestr Dętych Powiatu Kaliskiego, których tradycja sięga 1999.

Nie ma wątpliwości, że „Człowiek orkiestra” - jak mawiają niektórzy o kapelmistrzu z Kalisza - jest pełnokrwistym Europejczykiem.. W 2004 roku, z okazji przyjęcia Polski w poczet członków Unii Europejskiej, zespół orkiestrowy OSP z Kamienia wystąpił na Internationales Musikfestiwal w Bad Orb niedaleko Frankfurtu nad Menem, tu w gronie 22 orkiestr polskich i niemieckich kamieński zespół zajął wysokie 4. miejsce. Kaliski kapelmistrz wytypowany został, jak jeden z czterech, do pokierowania wspólnym wykonaniem kilku wybranych kompozycji.

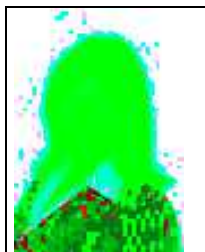
W dniu 29 czerwca 1997 roku, drużyna Henryk Siuda uczestniczył z orkiestrą OSP Kamień w ustanawianiu rekordu „Największej Strażackiej Orkiestry Świata”, w której wystąpiło 50 strażackich orkiestr liczących w sumie ponad 1500 muzyków, uwiecznionego w Księdze Rekordów Guinnessa.

Za zasługi w rozwoju i upowszechnianiu kultury muzycznej w Kaliszu i w środowisku „rycerzy św. Floriana” - jak powiadają o strażakach, Siuda był wielokrotnie wyróżniany, m.in. Odznaką „Zasłużony Działacz Kultury” (1982), Odznaką „Zasłużony dla Miasta Kalisza”(2000), Medalem „Zasłużony dla Powiatu Kaliskiego”(2001), Srebrną i Złotą Odznaką Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, Brązowym, Srebrnym i Złotym Medalem za Zasługi dla Pożarnictwa.

Stan rodzinny: żona Anna zd. Gorzelana, absolwentka PSM II stopnia im. H. Melcera w Kaliszu (Wydział Instrumentalny, flet w klasie prof. Radosława Sypniewskiego, dyplom 1970, nauczycielka wychowania muzycznego w szkołach kaliskich; dwoje dzieci: córka Izabela - absolwentka Wydziału Filologicznego UŁ, syn Łukasz - absolwent Kolegium Języków Obcych w Kaliszu.

Źródła:1. informacje i archiwum prywatne absolwenta (dokumenty, recenzje zaproszenia, programy koncertów. 2. *Kapelmistrz zjednoczonej Europy*. Ziemia Kaliska nr 31 z dnia 26 września 2003 r. 3. *Wielkie granie*. Ziemia Kaliska – numer z dnia 24 września 2004 r. 4. Wróblewska Paulina: *Człowiek Orkiestra. Henryk Siuda – najszynniejszy kapelmistrz w powiecie kaliskim*. Tygodnik Nasz Rynek, numer z dnia 18 lutego 2009 r. 5. *Trzy*

nagrody Młodzieżowej Orkiestry Dętej z OSP z Dobrzecza. Ziemia kaliska nr 28 z 12 lipca 1987 r. 6. Marciniak
Edyta: Siła orkiestr. Tygodnik Nasz Rynek, nr z dnia 2 lipca 2008 r.

Skrzypińska Katarzyna c. Krzysztofa i Aldony zd. Roszak, ur. 12 grudnia 1984 roku w Kaliszu. Tu zamieszkiwała z rodzicami i kształciła się w zakresie ogólnokształcącym i artystycznym. W roku 2003 zdała z wyróżnieniem maturę w III Liceum Ogólnokształcące im. M. Kopernika w Kaliszu, zaś jej edukacja muzyczna z całości dokonywała się w Państwowej Szkole Muzycznej I i II stopnia im. H. Melcera w Kaliszu. Stopień niższy wypełniła nauką gry na fortepianie u pani Haliny Burchard, a w latach 1997-2003 uczęszczała na zajęcia na Wydziale Rytmiki, zdobywając specjalizację w tym kierunku u mgr Ewy Ziętek.

Następnie udaje się na studia do Wrocławia, gdzie z powodzeniem zgłębia tajniki fizyki na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej (dyplom z wyróżnieniem, 2008). Będąc studentką trzeciego roku podjęła równoległe studia na tej samej uczelni, na kierunku Fizyka Techniczna w specjalności Inżynieria Biomedyczna, które w momencie sporządzania noty biograficznej kontynuuje na czwartym roku.

W okresie studiów odbyła staż w Departamencie *Steel Solutions and Design* firmy *ArcelorMittal Research and Development Industry* w Gent, w Belgii, który zakończył się złożeniem projektu nt. *Badanie właściwości stali pod względem zarysowań*.

Źródło: informacje absolwentki i jej matki Aldony Skrzypińskiej, wg stanu na dzień 28 września 2009 r..